

vábbá a francia szocialista párt jobbszárnyához tartozó miniszterek nyilvánvalóan azon dolgoztak, hogy az ún. prágai incidenst elmergesítsék, és az új magyar követ kiküldetését elodázzák. A magyar külügyminisztérium határozott cáfolata után a *budapesti francia követséggel való tárgyalásai, és ezzel párhuzamosan a párizsi magyar követségnek a francia Külügyminisztériumban és parlamentben folytatott felvilágosítómunkája következtében azonban [a dőlt betűs részt a jelentésből törölték]* a prágai incidenst levették a napirendről és megadták Károlyi követ számára a kért agrément-t.

Nyilvánvaló volt, hogy erre az ún. incidensre azért volt szükség, hogy Magyarországnak a Marshall-konferenciától való távolmaradását büntessék." (MOL XIX-f-30c 62/1948)

² A követség nagy mennyiségben fennmaradt iratanyagából úgy tűnik, Auer és beosztottai elég sokat foglalkoztak a hatéves szünetelés alatt ugyancsak leromlott épület és berendezése rendbehozatalával. Leltárakat is készítettett, de hogy mennyire teljesekek ezek, nehéz lenne utólag megítélni. Hiányosságok bizonyára voltak, és a koalíciós évekre jellemző lazaság is előfordult. Érdemes megjegyezni, hogy amikor Szántó Zoltán veszi át 1949-ben a követséget, ugyanilyen élesen kritizálja a követség berendezésének állapotát, Károlyi és beosztottai hanyagságát anyagi ügyekben vagy a pénzügyi fejelem terén.

³ Hasonló megmondolásból a követség már 1924-1931 között tucatnyi értékes képet kölcsönzött tartósan a Szépművészeti Múzeumtól.

⁴ Nem közülük Károlyinak az ugyanezen levéltári jelzet alatt található néhány levelét, melyek a felújítás keretében konkrét vásárlásokkal, részrenoválásokkal kapcsolatosak.

308. KÁROLYI MIHÁLY BÖHM VILMOSHOZ

(Párizs, 1947. augusztus 26.)

Kedves Barátom,

csak néhány sorban tájékoztatlak itteni ügyeimről. Leveletem Szakasits György tanácsos úr viszi magával, s e levél megírására főleg a vele kapcsolatos probléma készítet. Szakasits tanácsos úrnak ugyanis megmondottam, hogy a követség politikai irányítását teljesen a magam részére kívánom rezerválni, és így neki tulajdonképpen csak alárendelt szerep jutna. Miután ő az elmúlt két és fél hónapban teljhatalmú politikai irányító volt és ezt a feladatát lendületesen és sikeresen töltötte be, bizonyára nehéz lenne a számára egy ilyenfajta szerep vállalása. Közben elolvastam Szakasits tanácsos úr Pestre küldött politikai jelentéseit is, és őszintén mondhatom, hogy ezek a jelentések kitűnő politikai érzékre vallanak. Mindent egybevetve, az az érzésem, hogy Szakasits tanácsos úrnak, legalábbis most, nem elegendő és megfelelő terrén, ha csupán a spanyol köztársasági kormány mellett képviseli Magyarországot. Természetesen, ha mégis ezt az állását tartaná meg, esetről esetre a franciaországi ügyekben kikérném a tanácsát, de hivatalosan nem tartozna a követségünkhöz. Éppen ezért erősen ajánlanám, hogy egy, a dinamizmusának, szervezőképességének és politikai érzékének megfelelő feladatot kapjon. A vele való beszélgetés alapján arra a meggyőződésre jutottam, hogy különleges megbízatással, első tanácsosi rangban Washingtonba, Vámbéry mellé kellene beosztani, hogy az ott a magyar reakció kénye-kedvének kiszolgáltatót magyarságot a mai magyar demokráciának megnyerje. Ismerve ezt az amerikai terepet és tudva azt, hogy milyen méreggel itatják Eckhardt, Nagy Ferenc és társaik az ottani magyarokat, ezt a feladatot igen fontosnak tartom, és ennek betöltésére Szakasits barátom igazán alkalmas. Nem is tartózkodna állandóan Washingtonban, hanem a magyarlakta városokat látogatná és időnként Vámbéryvel átbeszélné a dolgokat. Ugyanilyen értelemben írok Mihályfi miniszter úrnak, magának Vámbérynek és Bolgár Eleknek is. Szeretném különösképpen hangsúlyozni, hogy a fent jelzett feladatra egy szociáldemokrata különösképpen alkalmas.¹

Ami a többi ügyeket illeti, ajánlataidat és tanácsaidat meghallgattam. Havas Endre titkárom pontosan beszámolt a megbízásomból Veled folytatott beszélgetésről. Fejtőt kértem sajtóattachénak, Szabó Zoltánt kultúrattachénak és a protocol, valamint reprezentatív ügyek intézésére Pósfay tanácsost. Igaz ugyan, hogy az utóbbival kapcsolatban, illetve a protocol ember kiválasztását illetően Te még nem tudtál határozott tanácsot adni,

de feleségem és én Pósfayt erre megfelelőnek találtuk, és ezt a választásomat bizonyára Te is helybenhagyod. Nagy Györggyel² kapcsolatban természetesen elfogadtam a Te érvelésedet. Egyetlen pontban tértem el a tanácsodtól, de ez bizalmi kérdés számomra. Ugyanis Te Erőst mint második beosztottat kitűnőnek talárod, de első beosztottnak nem. Ha mégis Erőst kérem első beosztottnak, ez azért van, mert egyrészt százszázalékosan megbízom benne, másrészt mert mint már említettem, a teljhatalmú irányítást teljesen a magam számára tartom fenn. Tehát nála nem olyan nagy baj, ha valamivel alárendeltebb szerepet is játszik, viszont szükségem van arra, hogy egy igaz, becsületes embert tudjak magam mellett.

Remélem, hogy egészséges vagy, és a választási izgalmak nem ártottak meg neked. Ismételen köszönöm jótanácsaidat, és
meleg barátsággal üdvözöl

Károlyi Mihály

Legközelebb írok részletesen párizsi benyomásaimról. Reményilem, h. egészségileg jól vagy. Vigyázz és kíméld magadat. Ez kötelesség és egy jó barát „parancsa”.

K.³

PIL 939. f. 28. ó. e. (eredeti)

¹ Amennyire a fennmaradt iratokból kideríthető, Szakasits György tevékenysége nem tette indokolttá, hogy Károlyi ilyen különös módon próbáljon szabadulni tőle. Nem intrikált Károlyi ellen, munkáját szorgalmasan el látta, s így csak arról lehet szó, Károlyi félt, hogy őt magát csak reprezentatív figurának tartják, aki mellett a valóságban Szakasits, a miniszterelnök-helyettes fia viszi az ügyeket. Később különösebb konfliktus nem volt köztük.

² Nagy György tanácsos 1946-ban került a KÜM és a párizsi követség állományába, 1949 elején elhagyta állomáshelyét.

³ Az aláírás utáni sorok Károlyi kézírásával.

309. KÁROLYI MIHÁLY MIHÁLYFI ERNŐHÖZ

(Párizs. 1947. augusztus 26.)

Kedves Mihályffy¹

Legutóbbi találkozásunkkor megállapodtunk abban, hogy párizsi missziómat megkezdtem anélkül, hogy a követség tagjainak végleges kiválasztását Veled még Budapesten elintézném. Az volt ugyanis a feltevésem - és ez a feltevés helyesnek is bizonyult -, hogy csak a helyszínen a helyzet tökéletes ismeretében közölhetem munkatársaim összeállítására és beosztására vonatkozó kívánságaimat és elgondolásaimat. Miután Párizsban több napon át behatóan tanulmányoztam a helyzetet, és itt mind a magyar, mind a francia körökkel ismételt érintkezésbe kerültem, módom van közölni végleges elgondolásaimat, melyeket, remélem, a külügyminisztérium el is fogad majd, annál is inkább, minthogy az egyedüli szempont, amely vezetett, az volt, hogy missziómat: a magyar demokrácia presztízsének és a magyar nép érdekeinek megvédését minél tökéletesebben teljesítsem.

A követségi ügymenet tanulmányozása közben mindenekelőtt arra a felismerésre kellett jutnom, hogy Havas Endrét, akit mint bizalmasomat, magántitkári minőségben hoztam magammal, a jelen jogi helyzetben nem tudom úgy felhasználni, ahogy azt gondoltam és ahogy az feltétlenül szükséges, hogy ti. Havas segítségemre legyen a követség legbizalmasabb ügyeinek intézésében is. A szabályzatok értelmében ugyanis a követségi ügyek intézésébe csak azt lehet bevonni, aki legalábbis ideiglenes szerződés alapján